

Mehr-muhabbat maktabi

"Ma'rifat"ga marhum ustozimiz Sa'dulla Hakim bosh muharrir bo'lgan chog'da ishga qabul qilinganmiz. Ustoz katta dargohga ishga o'tganligi sabab shu yili gazetaga rahbarlikka tayinlandik.

Tahririyatda sovet davrida qaror topib, oqavasi davom etayotgan ba'zi odatlarni yangilash juda og'ir kechgan.

8-bet

"Ma'rifat"ning yuragi

Halim Saidovni "seleksioner" deyi-shardi. Mendan keyin kursdoshlardan yana 5-6 nafarini ishga oldi. Odatda "Ma'rifat" tramplin vazifasini bajarib, kadrlarni yaxshi tarbiyalardi-da, so'ng boshqa nashr va sohalarga transfer qilardi.

10-bet

Kuch – bilim va tafakkurda

Ma'rifat

1931-yildan chiqa boshlagan • e-mail: info@marifat.uz • 2021-yil 30-iyun, chorshanba № 26 (9351)

Xalq ziyolilari gazetasi

O'qituvchi
nimani
o'ylaydi?

90 yil. Aytmoqqa oson. Tuzumlar, dunyoqarashlar, zamonlar almashdi. Lekin hamisha navqiron "Ma'rifat"im o'z yo'lini, maqsadini, haqiqatini o'zgartirmadi. 1988-yildan beri u bilan birgaman. "O'qituvchilar gazetasi" deb nomlanganda ham, hozir ham mamlakatimiz ta'lim-tarbiyasi, ziyolilarining yutuqlari, muammo va kamchiliklari, orzularini aks ettiruvchi dolzarb maqolalari bilan boshqa nashrlardan og'irroq yuk bosadi. Agar bolaligidan kitob, jurnal va gazetalar do'stim bo'lmaganda, chekka qishloqdagi oddiy o'quvchining yozgani "Ma'rifat" sahifalarida hech qanday ta'masiz chop etilmaganida, balki bugun o'qituvchi bo'lmasmidim?! Shu kasbni tanlaganimda ham "Ma'rifat"im qo'limdan tutmasa, pedagogik mahoratimni oshirmasa, bugun viloyatda o'z o'rnini va ovozigaga ega ustoz bo'la olmasdim.

Ziyoda MAMAJONOVA

Salkam bir asrdan beri o'qituvchilarning eng yaqin hamkoriga aylangan "Ma'rifat" — otaxon gazeta. Dadam rahmatli kechqurunlari konspekt yozib bo'lgach, gazeta o'qirdi. Stolda doim "O'qituvchilar gazetasi" ("Ma'rifat") va "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" gazetalarini turardi. Ehtimol, menda o'qituvchilikka havas shular tufayli yuzaga kelgandir. Hozir men ham dadamdek o'qituvchiman. Ish stolimda bir necha yillardan beri hamkorim, ko'makchim — "Ma'rifat" bor. U o'qituvchilarning muammolari, orzu-istaklarini yuqori tashkilotlarga yetkazayotgan beminnat dastyor. O'tgan yili gazetada berilgan ustama haqidagi fikrlarimni bu yil yangi ustama nizomida o'qidim. Unga ishonch va ixlosim yana ortdi.

Madinaxon NIZOMOVA

"Ma'rifat" bilan yoshlikdan qardordmiz. Birga o'sdik, ulg'aydik, katta bo'ldik. Onarning bobosi XX asr boshlarida o'z uyida birinchi maktab ochgan ziyolilardan biri. Ana shu paytdan avlodimizda o'qituvchilar sulolasi shakllandi. "Ma'rifat" gazetasi to'qson yildan beri sulolamiz bilan bab-baravar qadam tashlab kelyapti. Hamisha "Ma'rifat" xonadonimiz to'ridan joy olib kelgan. Suyumli gazetamizning umri uzun, salohiyati yuksak bo'lsin.

Sarvinov SUNNATOVA

Ustozlarimni tanitgan gazeta

1991-yil kuz oylarida gazeta sahifalarida (o'shanda u "O'qituvchilar gazetasi" deb nomlanardi) "Mohiyatga intilgan qalb" degan katta hajmli maqola e'lon qilindi. Maqola o'zbek tilshunosligi va ona tili ta'limini yangilash muammolari, uning yalovbardori, atoqli olim va metodist Hamid Ne'matov haqida edi. Men bungacha ustoz haqida og'izdan og'izga o'tib yuruvchi gaplarinigina bilan, aniq va tizimli ma'lumotga ega emasdim. Maqolani hayrat bilan o'qib chiqdim va ushbu sonni haliyam o'qiyman. Gazeta menga

ustozim shaxsi haqida to'laqonli ma'lumot berdi, deb aytaman. Ustoz tanlash bosqichida turgan, hali "oyoqlangan qo'ziday" dovdirab yurgan mendek talabgor uchun bu maqola hayot yo'lida mayoq, qo'limga berilgan kompos vazifasini o'tadi. Bir qarorga keldim va ustoz huzuriga yo'l oldim. Hamma Toshkentga ustoz izlab ketayotganda men Buxoroga jo'nadim. Gazeta meni adashtirmadi. Ustoz desa ustoz, pir desa, pir degulik insonni topgan edim.

Butun dunyoga mashhur turkiy-shunos A.N.Kononov va faylasuf tilshunos S.N.Ivanovlarning shogirdi — Hamid Ne'matov o'zbek tilshunosligi, turkologiya, umumiy tilshunoslik nazariyasi rivojiga, til tadqiqotlari va ona tili ta'limi sifatini yanada yuqoriroq bosqichga ko'tarishga munosib hissa qo'shgan olim edi.

Hamid Ne'matov o'zbek tili tadqiqotlarini lison — nutq dioxotomiyasi asosida olib borishga, buning uchun har qanday taraqqiy etgan fanda bo'lgani kabi, umumiylik — xususiylik, imkoniyat — voqelik, mohiyat — hodisa kabi, falsafa va dialektik mantiq kategoriyalari bilan qurollanishga da'vat etdi. Shundaygina murakkab tabiatli lison(imkoniyat, mohiyat, invariant, abstrakt tizim)ni nutq (xususiylik, variant, hodisa) orqali tushunish mumkinligini uqtirdi.

Ma'lumki, tahlil va umumlashtirish tilshunoslikning tayanch usullaridir. Odatda, o'zaro uzviy bog'liq, bir-birini shartlovchi bu usullardan biri har bir fanning muayyan davrida nisbatan yetakchilik qiladi. XX asrning 70-yillarigacha bo'lgan o'zbek tilshunosligida tahlil usuli ustuvor edi. Bu davrda o'zbek tili tizimi (butunligi) qismlarga, qismlar yana qismlarga ajratilib, ikkilik zidlanishlariga qo'yilib, tashkil etuvchi birliklar, kategoriyalar, mikrosistema-

lar aniqlandi va ularga formal mantiq metodologiyasi asosida tavsiflar berildi. An'anaviy tilshunosligimiz shu yo'sinda faoliyat ko'rsatib kelayotgan edi. 80-yillardan boshlab tilshunosligimizda sintez metodi yetakchiligiga, avvalgi davrda ajratilgan qismlarni butunlashtirish, tashkil etuvchilarning o'zaro munosabati, strukturaning funksiyalarini aniqlash, semantik-grammatik maydonlar muammolari yoki sintez metodiga asoslangan sistemaviy tilshunoslik masalalari shakllana boshladi. Buni o'z vaqtida ilg'agan Hamid Ne'matov sistem-struktur tilshunoslikning g'oyalari, tushunchalari, metodologiya va metodlarini targ'ib qila boshladi va bu oqimning o'zbek tilshunosligidagi yetakchisiga aylandi. Shu yillari gazetada Hamid Ne'matovning qayta qurish strategiyasi va o'zbek sinxronik tilshunosligining dolzarb vazifalariga bag'ishlangan katta maqolasi e'lon qilingan va unda o'zbek milliy tilshunosligining tamal toshlari, zamonaviy milliy ona tili ta'limining poydevori qo'yilgan edi.

Professor Hamid Ne'matov o'zbek tilning gap qurilishini lison (imkoniyat) — nutq (voqelik) zidlanishi va sistemaviylik tamoyilidan kelib chiqib, gapning eng kichik qolipi (Wpm) va uning kengaytiruvchilari nazariyasini yaratdi. Bu o'zbek milliy grammati-

kasi taraqqiyotida muhim voqelik edi va ushbu nazariya rivojlantirilib bugun millatimiz faxrlansa arzigulik, dunyoda o'xshashi yo'q ta'limotga aylandi.

Hamid Ne'matov shogirdlari bilan sistem leksikologiya sohasida keng ko'lamli tadqiqotlarni olib bordi. Natijada so'zlarning giperonimik, partonimik, funksionimik, graduonimik kabi munosabatlari, leksik-semantik qatorlar, maydonlar aniqlandi va tilning markaziy birligi bo'lgan so'zning mohiyati tomon yanada chuqurroq kirishga harakat qilindi.

Hamid Ne'matov o'z maslakdoshlari va shogirdlari bilan substansial oqimni shakllantirishga harakat qildi. Bu yo'nalishning mohiyati, unda til birligining ichki mazmuni tashkil etuvchilariga katta ahamiyat beriladi, har bir mikroelementning xususiyatlari o'rganilib, uning o'z butunligi (til birligi) faoliyatida tutgan o'rni, hissasi, imkoniyatlari kabilar aniqlanadi. Substansial oqimning tadqiq obyektini birligidagi imkoniyatning voqelikka, lisonidan nutqqa yo'nalishi masalasidir. Shu bois ushbu oqimda qolip (model), formula, invariant tushunchalari yetakchilik qiladi hamda logik, psixolingvistik, kognitiv, ekstralingvistik omillar bilan ish ko'riladi. Professor Hamid Ne'matovning ko'rsatishicha, o'zbek tilshunosligida bundan keyin bajariladigan tadqiqotlarning taraqqiyoti tilshunoslarning zamonaviy gnoseologiya, dialektik mantiq, dialektik falsafa, tabiiy fanlarning metodologik asoslarini bilishlari va ularni til tadqiqotlariga tatbiq eta olish darajasiga ham bog'liq.

Hamid Ne'matov o'zbek tilshunosligi va turkologiyaning taraqqiyotini belgilab beruvchi istiqbolli dasturlar ham qoldirib ketdi. Uning leksik mikrosistema hamda turkiy tillar sintaksisini o'rganishga oid ilmiy-nazariy dasturlari shular jumlasidandir.

Professor Hamid Ne'matov ona tili ta'limining tom ma'nodagi jonkuyari edi. Bu borada gazeta ustoz uchun sevimli va bag'rikeng minbarga aylandi. U mustaqillik bo'sag'asida RUMS Respublika ta'lim markazining yetakchi mutaxassisi maqomida "Ma'rifat" da ona tili ta'limi mazmuni, maqsadi, usuli va vositalarini o'zgartirishga oid bahs-munozaralar tashkil etishga boshchilik qildi. Natijada ona tili ta'limiga respublika o'qituvchilarining nuqtayi nazarlarini ifodalovchi "O'qituvchi", "Ijod", "Induktiv" kabi yangi muqobil dasturlar yaratildi va u tuman, shahar, viloyat, respublika bosqichlarida muhokama etildi hamda bunda H.Ne'matov yetakchiligida tayyorlangan "Induktiv" dasturiga katta ishonch bildirildi.

Gazeta dolzarb ilmiy-metodik muammolarni izchil hal etib borish uchun "O'zbek tili" doimiy anjumani ta'sis etishda ustozga yaqindan ko'makdosh bo'ldi. Ushbu har ikki yilda bir marta o'tkaziladigan anjumanga professor Hamid Ne'matov o'n yildan ortiq raislik qildi. Natijada maqsadga muvofiq ta'lim standartlari (DTS), darsliklarning yangi avlodi vujudga keldi. H.Ne'matov g'oyasi amalga oshib, ona tili ta'limi induksiyaning deduksiya tomon amalga oshirilga boshladi.

Hamid Ne'matov yetakchiligida yaratilgan maktab darsliklari va qo'llanmalar yangiligi, mantiqiyli, yuksak didaktik ko'rsatmalarga boylik bilan ajralib turadi. Muallifning maslakdoshlari bilan yaratgan oliy ta'lim darsliklari hozirgi lingvistikaning so'nggi yutuqlarini aks ettirganligi, bo'lg'usi ona tili o'qituvchilarining falsafiy-mantiqiy mushohadalari ham oshirishga qaratilganligi bilan qimmatlidir. Ustoz ona tili ta'limida amalga oshirilgan islohotlarda gazetaning rolini minnatdorlik bilan eslar edi.

Bugun ustoz oramizda yo'q. Ammo uning g'oyalari yashovchanligiga "Ma'rifat" gazetasi faoliyati misolida amin bo'lib turibman. Boshqa o'quv predmetlarini kamsitmagan holda aytishimiz mumkin, ustoz izlaridan borgan ona tili o'qituvchilari uchun gazeta har doim ta'lim muammolarini yorituvchi minbar ekanligini saqlab qoldi. Ta'limda eng ko'p tanqid qilingan o'quv predmeti "Ona tili" bo'ldi. Tanqidlar natijasi o'laroq bugun u eng ilg'or sohaga aylanayotir. Albatta, bunda biz "Ma'rifat"dan qarzodormiz.

Ustoz Hamid Ne'matov g'oyalari tantanasi uchun kuyib-pishib yurganimizda gazetada faoliyat ko'rsatayotgan marhum (Olooh joylarini jannatdan qilsin) Mahmud Sa'diy jonimizga ora kirdi. "Ma'rifat" gazetasi ona tili ta'limi muammolariga bag'ishlab yozilgan 20 ga yaqin maqolamiz ustoz Mahmud Sa'diy sharafiga bilan dunyo yuzini ko'rdi. Bugun ommalashgan grammatizmdan (grammatikadan emas) xoli ona tili ta'limi, oliy filologik ta'lim, o'zbek tilining milliy korpusi haqidagi ilk fikrlarimizning omma e'tiboriga havola etilishida bu jannati insonning qo'llab-quvvatlashlarini unutib bo'lar-midi! Har bir so'z, har bir jumlamiz u kishining nazaridan o'tar, ko'nglidagidek bo'lmaguncha qo'yib yubormas edi.

Mahmud Sa'diy maqolalarimizga bildirilgan barcha — ijobiy va salbiy munosabatdagi materiallarni ham gazetada berar, "tayyor turgin, mana bunday munosabat-maqola ketyapti" deb ogohlantirib ham turar edi.

Ustozim Hamid Ne'matov ilmiy uslubim shakllanishiga ta'sir qilgan bo'lsa (uslubimga nisbatan "дурак не поймаёт, умный не спросит" degan iborani qo'llardi), domla Mahmud Sa'diy uni sayqallashga ko'mak berdi. Mahmud Sa'diygacha murakkab, "akademik" uslubda yozar edim va o'quvchiga ularni o'qish malol kelar edi. Mahmud Sa'diy esa menda fikrimni ravon va tushunarli ifodalash ko'nikmasini shakllantirdi. Shunday qilib, men ilmda Hamid Ne'matov, uslubda Mahmud Sa'diy "shinelidan chiqdim". Ma'rifatga xizmatda esa "Ma'rifat" metin qo'rg'on bo'ldi.

"Ma'rifat" ma'rifat tarqataversin. Ishonchim komil, ma'rifatga tashnalik bor ekan, gazeta uning bulog'i bo'lib qolaveradi.

Baxtiyor MENGLIYEV,
ToshDO'TAU professori

Matbuot organlari, xususan, gazeta mamlakat va millat madaniyati va ma’rifatining ajralmas bir qismi hisoblanadi. U qanchalik uzoq tarixga ega bo‘lsa, shunchalik an’analarga boy va shu qadar xalq ongiga singgan bo‘ladi. Mening yoshim hozir yetmishda. Esimni tanib, gazeta-jurnal o‘qiydigan bo‘libmanki, “O‘qituvchilar gazetasi” deb ataladigan gazetani o‘qiganman. Unda chop etiladigan turli-tuman maqolalardagi foydali fikrlardan bahramand bo‘lganman. Keyinchalik

gazeta o‘z mazmun-mohiyatiga mos ravishda “Ma’rifat” deb atala boshladi hamda shu kungacha o‘z zimmasidagi vazifani sharafla bilan uddalab kelmoqda.

Aks sado zarur

Avvallari bu gazetada ko‘p ishtirok etganman, deya olmayman. Faqat 1995-yil ardoqli shoirimiz Zulfiya tavalludining 80 yilligiga bag‘ishlab, opamiz u paytda hayot edilar, u kishining “Bahor keldi seni so‘roqlab” nomli she’ri tahlil etilgan “Azizdan azizim” degan maqolam bosilgan. Keyinchalik, 2015-yildan boshlab gazetada deyarli muntazam chiqib kelmoqdaman. Menga gazetaning tahliliy usuli, ko‘tarayotgan masalaga prinsipial munosabati hamda keskin tanqidiy yo‘nalishi yoqadi. Gazeta tahririyati va bosh muharrir keskin hayotiy va ilmiy muammolar qo‘yilgan maqolalarni qadrlaydi va chop etishdan hayiqmaydi.

Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev rahbarligida Yangi O‘zbekistonni dunyoning rivojlangan mamlakatlari safiga qo‘shish, mintaqamizda yuz ko‘rsatgan ikki Uyg‘onishdan keyingi uchinchi Rennessans poydevor qo‘yish jaryonida “Ma’rifat” gazetasining shunday xatti-harakati va intilishi nihoyatda muhim. Chunki tanqid bor joyda taraqqiyot bor, olg‘a siljib bor.

Lekin masalaning ikkinchi tomoni ham bor. Tanqid qachon yaxshi, agar unga aks-sado bo‘lsa. Aytilgan tanqidiy fikrlar saragi sarakka, puchagi puchakka ajratilib, haqqoniylari amalga oshsa, o‘pirilgan bir joy tuzatilsa. Agar tanqidiy maqolalar yozilib, chop etilsa-yu, unga biron nima deyapsan demasa, mutasaddi tashkilotlar tanqid qilingan masalalar bo‘yicha chora ko‘rmasa... Bu endi juda yomon, va hatto davlatchiligimiz uchun xavfli holat.

“Ma’rifat” gazetasi mas’ul bo‘lgan soha – Xalq ta’limi va oliy ta’lim hamisha ham muammolarga serob bo‘lgan, ularni oqilona hal qilish esa taraqqiyotga yo‘l ochishi shoyin haqiqat. Buning ustiga ushbu sohalar yosh avlod tarbiyasi va ilm olishiga bevosita daxldor. Bu boradagi uchraydigan muammolarni muvaffaqiyatli yechish uchun tanqid va o‘z-o‘zini tanqid suv va havodek zarurdir.

Do‘st aching gapiradi, dushman kuldirib, degan purmazmun maqolimiz bor. Kimdir, nimadir tanqid ostiga

olinar, nimadir nobop amal haqida kunyunchaklik bilan gapirilgan ekan uning orqasida muqarrar ezgu maqsad yotadi. Ushbu ezgu maqsadni anglamaslik, unga e’tibor bermaslik, bu kamida isrofgarchilikdir. O‘zini tuzatmoqchi, shu bilan olg‘a ketmoqchi bo‘lgan jamiyat tanqid kabi dori va malhamdan foydalanmasligi mumkin emas. Hozircha bizda buning aksi bo‘lmoqda, vaziyatni o‘nglashga qaratilgan chiqish va murojaatlar mutasaddi tashkilotlar tomonidan e’tiborsiz qoldirilmoqda. Gazetaning 2021-yil 23-iyun sonida “Murojaatlar javobsiz qolmoqda, qachon uyg‘onasiz, mutasaddilar!” degan katta maqola ayni shunday noxush holat haqida bong uradi. Unda yozilishicha. “Ajablanarlisi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligiga jo‘natilgan 9 ta murojaatga hali ham javob qaytarilmadi”. Ma’lumki, “mutasaddi” biror ishni boshqarish uchun tayinlangan kishi yoki tashkilotni anglatadi. Tabiiyki, bu kishi yoki tashkilot davlatga tegishli, davlat tomonidan tayinlangan bo‘ladi.

Shunday ekan, matbuot organi tomonidan yuborilgan murojaatga javob bermaslik, davlat tomonidan o‘rnatilgan qonun-qoidalarga rioya etmaslik emasmi?

Bunday noxush holga Respublika Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi e’tibor qarab, murojaat-javob tizimini aniq yo‘lga qo‘yishi lozim. Davlatchilik qonun-qoidalari shuni talab qiladi.

Tabiatda aks-sado hodisasi mavjud bo‘lib, u tovushning uzoqdagi to‘siqqa urilib, undan qaytib eshitishtirib bildiradi. Sado bo‘lsa-yu, uning qaytishi bo‘lmasa, aks-sado hosil bo‘lmaydi. Jamiyatdagi taraqqiyot yolg‘iz sado bilan emas, aks sado bilan qoim. Sado-ga aks sado bo‘lsin. Shunda amaliy natija ham bo‘ladi.

So‘zimiz adog‘ida sevimli gazetamiz “Ma’rifat”ga uzoq umr hamda hozirgidek jangovar ruh tilayman. Chin ma’rifat osonlikcha erishilmaydi.

Suvon MELI,
O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi, filologiya fanlari doktori

“Ma’rifat”ning Ma’rifati bo‘lgim keladi

Olimon ustozim butun dunyo tajribadan o‘tkazayotgan “Hard Skills” (“Qattiq ko‘nikmalar”) va “Soft Skills” (“Yumshoq ko‘nikmalar”) haqida ma’ruza qilayotgan chog‘it xayolim beixtiyor “Ma’rifat” gazetasiga ketdi. Chunki ushbu dargohda 90 yildan buyon bugun zamon talabi bo‘lgan tajribalar allaqachon fidoyi xodimlar bilan birga yashab kelmoqda.

“Hard Skills” (“Qattiq ko‘nikmalar”) bu ishchi-xodimning malakasi, amaliy tajribasi, til bilish darajasi, kasbiy iqtidori, texnik xususiyatlari hisob-lansa, “Soft Skills” (“Yumshoq ko‘nikmalar”) bu uning ma’naviy, axloqiy, psixologik kompetensiyalari sanaladi. Yevropada bugunga kelib ish samaradorligini oshirishda “Yumshoq ko‘nikmalar”ning o‘rni beqiyos ekani tan olinib, bu bilan bog‘liq malaka oshirish kurslari, seminar-treninglar tashkil etilmoqda. Sodda qilib aytganda, xuddi “Ma’rifat”-

dagidek hamkasblarning inoqligi, bir yoqadan bosh chiqarib, bir maqsad yo‘lida birlasha olishlari, ishga halol munosabatda bo‘lib, fidoyilik va mas’uliyat bilan yondashishlari Yevropa ishchi-xodimlariga professor, oratorlar tomonidan o‘rgatilmoqda. Qolaversa, ish menejerlari kelajakdagi kasbiy faoliyat haqida tajribaviy bashorat qilib, kelgusi davrlarda ishlash shakli “flexibel” (“egiluvchan”) degan ma’noga ega holatga o‘tishini dalil-lashmoqda. Kelajak nishonasi hisoblangan ushbu ishlash

shakli ham men faoliyat yuritgan dargohda allaqachon tarixga aylangan. Ya’ni “flexibel ishlash” deganda bu xodimlar o‘z ish soatlarini o‘zlari belgilashlari, istasa o‘z uyida yo ishxonada, istasa yarim tunda yoki dam olish kunlari bajarishlari, qisqa qilib aytganda, temir tartibdan natijaning ustuvorlik qilishi tushuniladi.

“Ma’rifat” haqida xotirlasam, hamkasb aka-opalarimning erta sahardan kelib sokimlikda maqola yozishlari yoki ixtiyoriy tarzda tungacha qolib g‘ayrat bilan ishlashlari, shanba, yakshanba kunlari ham ishxonaga kelib ijod qilishlari, buning uchun imkon va sharoit yaratib berilgani, butun dunyo “kelajak mevasi”, deb maqta-yotgan kutilmaga misol bo‘ladi. Demak, “Ma’rifat” oldinda! Zamondan, tajribalardan, rusumlardan, vaqtdan ham oldinlab yashamoqda. Nega shunday? Qanday qilib? Chunki... “chunki”ning davomini

Yevropada bugungi kunda rahbarlardan talab qilinayotgan yangi bir xususiyat “Ma’rifat” gazetasi rahbarlari tomonidan allaqachon eskirtirilgani bilan izohlamoqchiman.

Men hozir yashayotgan jamiyatda rahbarlar “boss” emas “lider” bo‘lishi talab etiladi, ya’ni hukmron emas, boshqaruvchi. Talabalikni tamomlab, “Ma’rifat” gazetasiga ish izlab borganimda, koridordagi xodimlar bosh muharrir xonasini ko‘rsatib yuborishgandi. Eshikdan mo‘ralab, adashib qolgan bo‘lsam kerak, deb qaytib chiqmoqchi bo‘ldim, chunki men bundan avval borgan tahririyatlarda ko‘rganimdek bu xonada charmdan, hashamatli rahbarlar kreslosi ko‘rinmasdi. Shunda odimgina o‘rindiqa yozuv-chizuv qilib o‘tirgan bir kishi kulimsiragan holda “Keling, singlim, nima xizmat?”, dedi. Suhbatlashib bildimki, bu inson ushbu gazeta bosh muharriri Abdusamad Rahimov ekan.

Keyinchalik faoliyat yuritishim davomida bu insonning naqadar samimiy, sofdil rahbar ekatligiga amin bo‘ldim. Qolaversa, o‘rinbosar va bo‘lim muharrirlari ham xuddi bosh muharririmizdek kamtarin, oqko‘ngil insonlar edi. Bo‘lim muharririmiz Qurbonboy akadan ham biz shogirdlar otalarcha mehri his etar edik. Biror tadbirga intervyuga yuborsa, oylik yo‘l chiptalarini tutqazardi, ishdan tashqari shaxsiy muammolari-mizga ham qayg‘urib yurardi.

Sobiq ishxonam haqidagi bugungi dil so‘zlarim negadir ilmiy tajribalar hikoyasi bilan izohlanib qoldi. Olis diyorda ilm-ma’rifat vajida ona-yurt sog‘inchi bilan yashar ekanman, vatanimning bir parchasi sifatida hamisha ushbu dargohni qo‘msayman va “Ma’rifat” bag‘riga uning Ma’rifati bo‘lib qaytgim kelaveradi.

Ma’rifat NUR

Hamburg, Germaniya

Men “Ma’rifat”da 2001–2005-yillari ishlaganman. “Ma’rifat” — ilk ishxonam, jurnalistikadagi ilk ustozim, tanti va halim insonlar yig’ilgan katta dargoh.

2001-yili O‘zbekiston davlat jahon tillari universitetining xalqaro jurnalistika fakultetiga hujjat topshirganimda abituriyentlar orasida ijodiy imtihonda “Ma’rifat” gazetasining bosh muharriri Halim Saidov ham ishtirok etarkan degan gap tarqaldi. Ichimga bir qo‘rquv tushdi. “Ishqilib bu muharrir mendan imtihan olmasin-da. Katta bir gazetaning muharriri, yetakchi jurnalistlardan — kibri ham osmon bo‘lsa kerak, ikkita savol bilan yiqitib qo‘ysa nima qilaman”, degan o‘ylar o‘tdi. Shukurki, mendan imtihonni Halim Saidov olmadi.

“Ma’rifat”ning yuragi

Maktabda “Ma’rifat”ni maroq bilan o‘qirdim. Hatto gazeta maxsus muxbiri Norali Ochilov maktabimizga kelib, bizga motivatsiya bergan, alaloqibat o‘quv dargohimiz haqida “Ma’rifat”da 1 sahifalik maqola va suratlar chop etilgandi. 2000-yili “Kitobxon” tanlovining respublika bosqichida “Ma’rifat”dan atlas ko‘ylak kiygan Sharifa Madrahimova degan muxbir kelgan va biz bilan suhbatlashib gazetaga chiqargandi. Biz o‘quvchilar uchun respublikaning eng nomdor gazetalaridan birida chiqish katta sharaf edi.

2001-yili xalqaro jurnalistika fakultetiga eng yuqori ball bilan qabul qilindim. O‘qishning ikkinchi kuniyoq Halim Saidovning “Yangiliklar jurnalistikasi” darsini qo‘yishibdi. Ichimga yana g‘ulgu‘la tushdi. Tavakkal deb darsga kirdim. Domla darsni umuman boshqacha uslubda boshladi-da, birdaniga talabalar bilan chiqish ketdi. Qo‘ruqlarim tarqadi. Halim Saidov o‘zimizga o‘xshagan, juda xushchaqchaq odam ekan. Unda zararcha kibr ko‘rinmadi. O‘sha darsda domla kelgusi safar har bir guruh devoriy gazeta chiqarsin, deb tayinladi.

Darsdan bir o‘lam tassurot bilan chiqdim. Guruhimiz bilan kelishib, birinchi son muharrirligini men oldim-da, material tayyorlashga kirishib ketdik. Devoriy gazetani to‘liq o‘zim bezadim. Maqolalarni ham o‘zim ko‘chirib yozdim. Rasmlar ham ketdi. Krossvord ham tuzdim. Hatto, fikr bildirish uchun konvert yopishtirib, ichiga qog‘ozlar solib qo‘ydim.

Bir haftadan so‘ng domlaning kelishiga gazetani fakultet foyesiga osib qo‘ydim. Tan olish kerak, boshqa guruhlarimizdan bizniki yaxshiroq chiqdi. Har bir maqolani maroq bilan o‘qishdi. Konvert ichida fikrlar bitilgan yozuvlar ko‘payib ketdi. Tabiiyki, Halim Saidov ham xursand bo‘ldi, maqtadi. Darsdan so‘ng meni chaqirdi-da, “bugun ishxonamga o‘ting” dedi.

Umrimda birinchi marta o‘sha mashhur “gazetachilar korpusi” — Matbuotchilar ko‘chasi, 32-uyga bordim. Bino kirish qismida turarkanman, kazo-kazo jurnalistlar, shoir va publitsistlarni ko‘rdim. Gazeta nomlari yozilgan ro‘yxatdan “Ma’rifat”ni qidirib, qo‘ng‘iroq qildim. Meni muxbirlardan biri 4-qavatga olib chiqdi.

Halim Saidov yuzida tabassum bilan kutib oldi va bosh muharrir o‘rinbosari Abdusamad Rahimov xonasiga olib kirdi-da, he yo‘q, be yo‘q bir qog‘oz va

ruchka berib, “yozing” dedi. “Nimani yozaman?”, dedim hayajonlanib. “Ariza yozing, ishga kirishga”. Men butkul shok holatida edim. Umrimda hali biron joyda rasman ishlamaganman, ariza yozmaganman. Domlaga “men yozishni bilmayman”, dedim. Keyin Halim Saidov aytib turib yozdirdi: “Meni “Ma’rifat” gazetasiga 0,25 stavka muxbirlik lavozimiga ishga olishingizni so‘rayman”.

Ariza yozib bo‘lingach, domla menga qarab: “Kompyuterda ishlashni bilasiz-a” dedi. Hayajondanmi, oniy bir baxtni yo‘qotib qo‘ymaslik qo‘ruquvandanmi, ha, deb yubordim. Vaholanki, maktabda sovet zamonidan qolgan “Pravets 8A” kompyuterlarida ishlagan, yangi Windows degan tizimni ko‘rmagan edim. Domla gazetadagi bo‘limlar bilan tanishtirdi-da, bir stol va kompyuterni ko‘rsatib, “bu sizning joyingiz, ishni boshlang” dedi.

Kompyuter qarshisida o‘tirarkanman, o‘zimda emasdim. Bir lahzada o‘zim orzu qilgan maskanni ko‘rish tugul, uning a‘zosiga ham aylangandim. Kechagina hali o‘zini ko‘rmasdan salobatidan hayiqqan inson o‘zi ishga taklif qilib turibdi.

Bu Windows degani juda g‘alati ekan. Sichqoncha esa umuman bo‘lmag‘ur: tagida soqqasi aylanib, ekranda yurarkan. Uni boshqarishni o‘rganishim juda qiyin bo‘ldi. Qarasam, “Kitobxon”da bizdan intervyu olgan Sharifa opa o‘sha xonada ekan. Opadan xuddi avval bilgandek, “mana buni qanday qilardi?” deb so‘rab bilib olardim. Boshida har xil joylariga kirib ketib, kompyuterni buzib qo‘ydim shekilli, deb o‘yladim. So‘ng biladiganlardan so‘rab, o‘rganib oldim. Birovlar kompyuterda ishlayotsa, kuzatib turardim — bu jarayonda o‘zim ham o‘rganib olardim. Kompyuterning imkoniyatlari keng ekan. Asta-sekin boshqa dasturlarni ham o‘rganib gazetaning murakkab dizaynini qila olish darajasiga yetdim. Bularning barchasi Halim Saidovning qo‘llari va uning yangilikdan qo‘rqmasligi, doimo yangi texnologiyalar orqali gazeta sifatini yaxshilashga intilishi samarasi edi.

Halim aka “Ma’rifat”dagi xodimlarning eng yaxshi sharoitlarda ishlashini doim qo‘llab-quvvatlardi. Boshqa tahriryatlar otam zamonidan qolgan texnikani ishlatayotgan paytda “Ma’rifat”ga so‘ngi rusedagi kompyuter va ofis texnikalari sotib olinardi. Barcha xonalardagi jihozlar yangilangan, konditsionerlar bilan to‘ldirilgandi. Boshqa tahriryatdagilar doim bizga havas qilardi.

Halim Saidovni “seleksioner” deydishardi. Mendan keyin kursdoshlardan yana 5-6 nafarini ishga oldi. Odatda “Ma’rifat” tramplin vazifasini bajarib, kadrlarni yaxshi tarbiyalardi-da, so‘ng boshqa nashr va sohalarga transfer qilardi.

Bizga rahmatli Mahmud Sa‘diy domlani tanishtirgan va tahriryatda uning tahrir san‘ati darslarini tashkil etgan ham Halim Saidov edi. Gazetadagi musahhihlar, ayniqsa sahifalovchilar Mahmud domla navbatchi muharrir bo‘lgan kunlardan cho‘chib turishardi. Domla sahifani qizil ruchkada tekshirib va tahrirlayverib, lolazor qilib tashlardi.

“Ma’rifat”da xodimlar texnik yoki ijodiy deb ajratilmasdi. Texnik xodimlarga ham xabar tayyorlash, surat ostiga lavha yozish kabi ijodiy ishlarni bajarish taklif qilinir va o‘rgatilardi. Shu bois gazetadagi texnik xodimlar ham yaxshigina ijodkor bo‘lib yetishdi.

Jamoada ajoyib do‘stona muhit shakllangan edi. Hamma bir-biriga sizlab murojaat qilar, yoshimiz ancha kichik bo‘lsa ham kattalar ismimizga aka qo‘shib gapirardilar. Halim Sayyid domla esa, talabalarni ham “ustoz” deb chaqirardi. 0,25 stavkada ishlasam-da, universitet stipendiyasidan ko‘proq oylik olar, chiqargan materiallarimga ham yaxshigina qalam haqi berishardi.

Halim Sayyid domla yoshlarni doimo qo‘llab-quvvatlar, motivatsiya berar, erinmasdan o‘rgatardi. Men o‘zim universitetda budget hisobidan o‘qigan bo‘lsam-da, “Ma’rifat” 10 dan ortiq talabalarining kontraktini to‘lab berishini bilardim. Katta bayramlar arafasida domla tahriryatdagi talabalarni yig‘ar, uyga borib, ota-onaning holidan xabar olishga undar, kerak bo‘lsa, moddiy yordam ham berardi.

Biz — talabalar “Ma’rifat”ning viloyat muxbirlari kelishini intilqlik bilan kutardik. Chunki ular kelganda Yunusoboddagi anhor bo‘yidagi choyxonada osh berilardi. Domla hamma talabalarni olvoldi. Jurnalistlarning ajib hangomalarini tinglardik.

2001-yili “Ma’rifat”ning 70 yilligi katta tantanalar bilan o‘tdi. Yoshlar xizmatida bo‘ldik. Aksar katta jurnalistlar taqdirlandi. Tantanalarda o‘tib bo‘lganidan so‘ng, Halim Sayyid domla bizni chaqirib, xizmatlarimizni e‘tirof etdi, alohida sovg‘alar berdi.

2003-yili tahriryatda stol tennis xonasi ochildi. Ungacha “Ma’rifat”da shaxmat, futbol turnirlari muntazam

o‘tkazilardi. Maktabda oz-moz stol tennis o‘ynaganim uchun dastlabki paytlarda favoritlar qatorida yurdim. Bir kuni tushlikdan so‘ng tennisxonaga kirsam, bir xodimimiz hammani rosa yutyapti. Navbatdagi raqib sifatida men kirdim. Uni yutganimdan so‘ng, keyingi xodim o‘yinga tushdi. Ketma-ket favoritlarni o‘yindan chiqarib yubordim. Bu paytda xonada 20 chog‘li odam yig‘ilgan, hamma qiziqish bilan o‘yinni tomosha qilardi. Musobaqaga Halim Saidov ham qo‘shildi. Oxirgi daqiqalarda g‘oliblikni qo‘ldan boy berdim. Tushlikdan keyin qo‘shimcha ishlarimni bajarib olaman deb tennisxonaga kirmay qo‘ydim. Bu orada boshqa hamkasblar kuchayib ketib, men luzerlar qatoriga tushib qoldim.

Ziyouz.com portalining dastlabki materiallari ham ishdan so‘ng “Ma’rifat”da tayyorlanardi. Gazetada chiqayotgan muhim yangiliklarni saytga ham kiritib turardim. Keyin yaxshi maqolalarni ham onlayn olamga ko‘chira boshladim. Ishxonada internet cheklovli bo‘lgani uchun kechqurun materiallarni disketaga ko‘chirib, internet-kafega kirib joylardim. Bir kuni Halim Saidov chaqirib, “yaxshi ishlar qilyapsiz, mayli materiallarni tahriryatda tayyorlayvering, lekin ehtiyot bo‘ling”, dedi.

“Ma’rifat”dagi faoliyatimning eng esda qolarli lahzalaridan biri “Uzlit” degani senzura tashkilotining bekor qilinishi edi. Ungacha har bir gazeta chop etadigan har qanday sahifani 3-qavatdagi “Uzlit”chilarga olib kelar, ular tanishib, mafkuraviy va boshqa sabablarga ko‘ra, ba‘zi maqolalarga ruxsat bermasdi. Odatda, oddiy bir sabablar bilan ham maqolalarni olib tashlardi. Ular muhr bosmasa, bosmaxona gazetani chop etmasdi. 2003-yili bahor kunlarining birida “Uzlit” yopildi. Lekin bu haqda gazetalarga ma‘lum qilinmagani uchun 3-qavatdagi xonaning oldida o‘sha kuni bir dunyo sahifalar o‘plandi. Holatni “Ma’rifat” fotomuxbiri Burhon Rizoqulov suratga ham olgandi.

2007-yili magistrlik dissertatsiyamga Halim Saidov rahbarlik qildi. Domlaning o‘z ishiga munosabati, har qanday xizmatga jiddiy qarashiga havas qilardim. Halim aka uch-to‘rt marta ishdan keyin qolib, men bilan dissertatsiyani qayta ishlar, oxirgi versiyasini ham hijjalab o‘qib bergandi.

Halim Sayyid chin ma‘noda “Ma’rifat”ning yuragi edi. Buni bir mengina emas, o‘sha yillarda tahriryatda ishlagan har bir xodim baralla ayta oladi.

“Ma’rifat” aslo zavol ko’rmasin!

Bu yil bir qancha faol ommaviy axborot vositalari qatori, “Ma’rifat” gazetasi uchun o’tkazilgan xalqaro tanlovda g’oliblikni qo’lga kiritdi. Bu voqea kechagina shu mo’tabar tahririyatning bir vakili bo’lgan, bugun esa boshqa ishxonada o’z rizqini terayotgan oddiy ijodkor sifatida kaminani ham quvontirdi. Aslida, biz yutuqlarga, davomiy zafarlarga ancha o’rganib ham qolgandik. “Oltin qalam” mukofoti “Ma’rifat” gazetasi birinchi marta kelishi emas. Mashhur aktyorlar aytishadi-ku: “Oskar” hayajoni menga begona emas, deb. Xuddi shunday. Gazeta xodimlari har qanday tanlov g’olib va sovrindorlari safida doim bo’lgan!

Albatta, ijtimoiy tarmoqlar orqali, ayrim hamkasblarimni qo’ng’iroq yordamida qutladim. Ular bu muvaffaqiyatda qaysidir ma’nodan mening ham xizmatim borligini aytishganda ikki karra sevindim. To’g’ri, bu e’tirofda ozgina mubolag’a bor. Ammo sobiq jamoaning g’alabasi uchun chin dildan shodlana olganimning o’zi ham bir ulushdir, dedim-da...

“Ma’rifat” gazetasi talabaliq yillarimda yoshlar orasida, yosh jurnalistlar xayolida eng “trend”da turadigan nashr edi. Hatto O’zbekiston davlat jahon tillari universitetining xalqaro jurnalistika fakulteti talabalari uchun bu tahririyat tom ma’nodan laboratoriya, keling, o’zbekcha gapiray — ustaxona edi. O’qishdan keyingi umrini, hayotini-yu sarguzashtlarini aksar talabalar, xususan, mendan bir yosh kattalar ham, tengdosh va kichiklar ham shu yerda, aniqrog’i, Matbuotchilar ko’chasidagi 32-uyning 4-qavatida joylashgan oppoq koridori bor, fayzli tahririyatda o’tkazardi.

Buning uchun mehribon ustozlarimiz, tahririyatning yangi davri tamal toshini qo’yan ijodkorlar sharoit yaratib bergandi. Gazetaning o’sha paytdagi bosh muharriri Halim Saidov xalqaro jurnalistika fakulteti talabalari uchun dekandan ham ko’proq muhim shaxs edi. Hammamiz uning e’tiboriga tushishga va shu orqali “Ma’rifat”dek gazeta tahririyatining a’zosi bo’lib qolishga umid qilardik... Chunki Halim aka dars o’tish bahonasida bolalarim ichidan “bo’ladigan”larini tezda aniqlab, chorak (0,25) stavkaga bo’lsa-da ishga olardi! Bu “Falonchiyev Falonchi “Ma’rifat”ga ishga kiribdi!” degan shov-shuv bo’lardi.

Ishga kirish-ku, mayli, hammaga ham emas, gazetada maqolangiz chiqsayoq ikki ko’ylak semirib, fakultetdagi uncha-muncha domlarni pisand qilmay yurardingiz-da. Esimda, albatta — Shavkat Rahmon haqidagi maqolam bilan bog’liq voqealar...

Maqolani ko’tarib tahririyatga berganimda, o’sha vaqtdagi (2005-y.) bosh muharrir o’rinbosari Abdusomad Rahimov materialimni Husan Karvanli o’qib ko’rib, “tashxis” qo’yishini aytgan. Hozirgi bosh muharrir, men hurmat bilan “Husan og’a” deydigan qadrdon akamning huzuriga shul sabab kirganman. “Shavkat Rahmon haqida yozgandim...” deganman iymaniyigina. Qo’ng’iz mo’ylovini “fishka” qilib, ko’zoynak tagidan qaragani va muxlislik bobida tanlovimiz bir ekaniga xursand bo’lganini tezda anglanganman.

Kerakli tushuntirishlarni bergach, maqolamni qayta ishlashni taklif etdi.

Odatda, juda ko’plab boshlovchilar bunday “raddiya”dan so’ng maqolasini shart yirtib, katta eshikdan chiqaverishdagi chiqindi chelakka tashlab ketadi va qaytib kelmaydi. Yo’q, kamina bunday qilmadim. Balki, maqolamni yanada boyitib, ichiga Husan akaning meni kutib olishi va gaplarini ham epigraf sifatida kiritib yubordim. Maqolam chiqishini astoydil istagandim-da!

Tahririyatga bir haftalarda qaytib keldim va Husan og’aga yangilangan maqolamni tutqazdim. Tabiiyki, aka ilk satrlarimni o’qirkan, kulib-kulib qo’ydi: “Ukkoor, bu meniyan og’o shvoribdi-ku”, dedi hamkasblariga miriqib kulib. Muhimi, bu safar maqolamni olib qoldi. Bilasizmi, shuning o’zi men uchun bayram edi — “Maqolamni olib qoldi! Ma’qul keldi!”

Davomini ham aytishim kerak. Maqolaning taqdiri nima bo’ldi? Afsuski, bu maqola oradan ancha vaqt o’tib, dumi yuligan tovuqdek nogirun holda chop etildi. Sababini surishtirdim va bildimki, maqolam bir sahifa qilib joylashtirilgan paytda, yuqoridan zug’umli ko’rsatma ostida bir kattakonning materiali kelib qolgan va “Shavkat Rahmon” darhol “snos”ga tushgan. U paytlar shunday bo’lardida. Istalgan paytda tepadan nimadir kelib qolardi... Lekin shu holiga ham fakultetda ancha olqish olganman...

“Ma’rifat” gazetasi talabaliq yillarimda yoshlar orasida, yosh jurnalistlar xayolida eng “trend”da turadigan nashr edi. Hatto O’zbekiston davlat jahon tillari universitetining xalqaro jurnalistika fakulteti talabalari uchun bu tahririyat tom ma’nodan laboratoriya, keling, o’zbekcha gapiray — ustaxona edi. O’qishdan keyingi umrini, hayotini-yu sarguzashtlarini aksar talabalar, xususan, mendan bir yosh kattalar ham, tengdosh va kichiklar ham shu yerda, aniqrog’i, Matbuotchilar ko’chasidagi 32-uyning 4-qavatida joylashgan oppoq koridori bor, fayzli tahririyatda o’tkazardi.

“Ma’rifat” gazetasi do’stlarim, men yaxshi ko’rgan odamlar ishlardi. Juda halol, kamtarin va pokiza insonlar mehnat qilardi. Ularga juda havasim kelardi. Lekin u yerga ishga kirishim oson kechmagan. Aksincha, talabalar orasida eng ko’p mashaqqat va qiyinchilik bilan “Ma’rifat”ga ishga kirgan xodim men bo’lsam kerak. Chunki buning uchun to’rt yil chinakamiga kurashganman! O’nlab maqolalarim chiqishi va “Fasl tanlovlari”da g’olib chiqishim, hatto mini futbol bo’yicha o’tkazilgan turnirlarda “Ma’rifat” gazetasi jamoasi tarkibida to’p tepib, yutuqlariga hissa qo’shishim ham ish-

ga barvaqt qabul qilinishimga yetarli bo’lmagan.

O’sha kezlarda dunyodagi eng tushkun talabaga aylanganman. “Sog’lom avlod” gazetasi ishlardim. To’g’ri, ajoyib jamoa bor edi bu yerda ham. Ustozlarim — Jabbor Razzoqov, Dilfuza Shomalikova, Muhabbat Hamidova, qadrdon akam Faxriddin Hayitov va boshqalar bilan bir safda ishlab, katta tajriba ortirdim. Eng qizig’i, ular ham “Ma’rifat”ni o’zgacha hurmat bilan tilga olar, qo’ldan tushirmay o’qirdi.

Nihoyat, 2008-yilning yozida “Ma’rifat” meni qabul qildi. Biroq o’shanda ham muxbirlik maqomim shunchaki rasmiylashtirib qo’yilmadi. Balki, bosh muharrir xonasida, rahbarlardan iborat “navbatdan tashqari” kengash tuzilib, qattiq “savol-javob”dan keyin “Ma’rifat” muxbiri bo’lganman. “Agar unday qilsang, bunday qilsang...” degan ogohlantirishlar aytilgan!

Keyin bilsam, mening ishga ha deganda olinavermasligim sabablaridan biri og’irroq xarakterim ekan. Xarakterim rahbarimizga ma’qul bo’lmagan, biroq talpinaverganimdan keyin rahmi kelgan chog’i... “Mayli, ishlab ko’rsin”, degan.

Yo’q, ular kutmaganda, ishga kirishib ketdim. Bir zumda o’z uyimdek bo’lib qoldi. Axir aytdim-ku, har kuni, albatta, tahririyatga kelardim. Buning ustiga, do’stim Saidjon Maxsumov shu yerda ishlardi. Men “Ma’rifat”ning rasmiy buyrug’i yo’q ishchisi edim.

Bir narsani tan olishim kerak — “Ma’rifat” gazetasi og’ir xarakterimni davoladi, meni qayta tarbiyaladi. Bir kattaroq maqolam chiqsa, ustoz jurnalistlar Hulkar To’ymanova, Qurbonboy Matqurbonov, yana matn teruvchi mehribonlarim Dilobar opa-yu Qutbi onalar maqtab qo’yardi. Hulkar opa “Zohidjon gazeta-mizda eng ko’p gonorar oladigan talaba”, deb sermahsulligimni e’tirof etar, Dilobar opa maqolalarim ko’p ham bo’yalmasligidan xursand bo’lar, Qutbi ona esa “muhorabaga kirishdi”, “elga qo’shdi” kabi “g’alati” jumlarimni aytib, mazza qilardi.

Bugun ulardan juda kam qismini qog’ozga tushiryapman.

Ayni paytda matbuot og’ir xastalikka chalingan. Ya’ni, unga munosabat o’zgaryapti. G’afur G’ulomning bir jumlasiga o’xshatma qilsam “Odamlar “Gazeta o’qimaymiz!” deyayotganmish!” Ana shunday murakkab davrni “Ma’rifat” gazetasi ham boshdan kechiryapti. Bir vaqtlar yetmishdan oshiq xodimi bor naq arining uyasi bo’lgan nashrda bugun o’n besh chog’li odam qolgani, albatta, quvonarli emas. Mana shular haqida o’ylaganda, odamning yuragi kuyadi, jondan aziz kasbingga iching achiydi.

Inson bor ekan, kasalliklar tugamaydi, jinoyatlar barham topmaydi, siyosat ham, madaniyat ham turfa shaklda yashayveradi. Ammo matbuotning ertasi nima bo’ladi? Matbuot bilan taqdirini bog’lagan millionlab jurnalistlarning, iste’dodlarning qismati nima kechadi, degan savol, afsuski, bugun ayrimlarning ijtimoiy tarmoqlarda ayyuhun soladigan, “ochko” ishlaydigan zo’r mavzusi bo’lib qoldi, xolos. Amalda esa hech narsa o’zgarayapti. Xuddi “Orol dengizini qanday qutqaramiz?” degan savollar joyibasi kabi “Gazeta-jurnallarni qanday asraymiz?” so’rog’i og’izlarni to’ldirishga xizmat qilmoqda.

“Ma’rifat” gazetasi har qanday sharoitda ham yashashi kerak bo’lgan, chop etilishi va barqaror rivojlanishi shart bo’lgan nashr. Chunki muhtaram Prezidentimiz keyingi paytlarda eng katta e’tiborini ma’naviyatga, ma’rifatga qaratmoqda. Kitobga qaratmoqda! Bolalarimizni telefon yoki kompyuterga mahliyo bo’lishiga emas, kitoblardan ilm hikmatini terishga da’vat etmoqda! Butun millat shuuri, ong-u tafakkuri, qalbi tozarishini, fikrati yangilanishini mana shu ikki mezon — ma’naviyat va ma’rifat asosida deb bilmokda. Tarbiya va intizom negizida deb ishonmoqda! Buning uchun respublikamizning turli hududlarida tashkil etilayotgan chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun davlat budjetidan ming yoki million emas, milliardlab mablag’ ajratilmoqda. Taassufki, ayrim mutasaddilar davr talabi, zamona za’lyi bo’lib turgan bu oddiy haqiqatlarni anglamayapti, anglasalar ham kuzatishdan boshqasiga yaramayapti...

Muxtasar tilagim shuki, “Ma’rifat” gazetasi aslo zavol topmasin. Toki zaminda O’zbekiston degan muhtasham davlat bor ekan, u ham qatorda tursin, yashasin. Men ishlaganim uchun emas! U shunday sharafga haqiqatda munosib bo’lgani uchun! 90 yillik tarixi va ming bir imtihonlardan omon o’ta olayotgani uchun! Kamina yaqin yillarda matbuot hali beri insoniyatga kerakligini teran eslatishiga, albatta, u o’zining rad etib bo’lmas ahamiyatini, o’rnini bildirishiga aminman. Bugungi talash pallalardan omon o’tib, “katta sahna”ga juda katta kuch, g’ayrat, shijoat bilan qaytadi! O’shanda ham “Ma’rifat” eng old o’rinlarda bo’lishiga shubham yo’q!

Zohidjon OLOV,
“Adabiyot ziyosi” gazetasi
bosh muharriri o’rinbosari,
O’zbekiston Yozuvchilar
uyushmasi a’zosi

Xasanov Aziz Qosimovichning 14.00.27 — Xirurgiya ixtisosligi bo'yicha "O'pka yiringli kasalliklarini minimavaziy davolash usuli" mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.PhD.04/30.12.2019. Tib.93.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 8-iyul kuni soat 14:00 dagi onlayn (masofaviy) majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 200118, Buxoro shahri, Alisher Navoiy shohko'chasi, 1-uy.
Tel/faks: (65) 223-00-50, 223-17-53; e-mail: buhmi@mail.ru

Xamzayev Akbar Abdalimovichning 05.05.02 — Elektrotexnika. Elektr energiya stansiyalari, tizimlari. Elektrotexnika majmualar va uskunalar (texnika fanlari) ixtisosligi bo'yicha "Issiqlik elektr stansiyasining xususiy ehtiyoj agregatlarini asinxron yuritmasini ishga tushirishni mikroprotsessor yordamida boshqarish" mavzusidagi (texnika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat texnika universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. T.03.03 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 10-iyul kuni soat 11:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Olmazor tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.
Tel/faks: (71) 246-46-00, 227-10-32; e-mail: tstu_info@tdtu.uz

Kurbanov Baxram Shukriyevichning 10.00.06 — Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi bo'yicha "Rus va o'zbek tillarida leksik paradigmalar derivatsion jarayonlar aksi sifatida" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Fil/Ped.27.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 10-iyul kuni soat 13:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100138, Toshkent shahri, Uchtepa tumani, Kichik halqa yo'li ko'chasi, 21-"a"uy.
Tel/faks: (71) 230-12-91, 230-12-92; e-mail: uzswlu_info@mail.ru

Atayeva Nilufar Saliyevnaning 10.00.06 — Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi bo'yicha "Ingliz va o'zbek tillarida bank-moliya terminlarining leksik-semantik xususiyatlari" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Fil/Ped.27.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 10-iyul kuni soat 15:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100138, Toshkent shahri, Uchtepa tumani, Kichik halqa yo'li ko'chasi, 21-"a"uy.
Tel/faks: (71) 230-12-91, 230-12-92; e-mail: uzswlu_info@mail.ru

Muqimov Ma'ruf Olimovichning 13.00.05 — Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha "Professional ta'limda mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda milliy-ma'naviy qadriyatlardan foydalanish texnologiyasini takomillashtirish" mavzusidagi (pedagogika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Pedagogik innovatsiyalar, kasb-hunar ta'limi boshqaruvi hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Ped.48.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 7-iyul kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Olmazor tumani, Ziyo ko'chasi, 76-uy.
Tel/faks: (71) 246-92-17, 246-90-37; e-mail: pedagogikinnovatsiyalar@edu.uz

Ibragimov Ulug'bek Muradilloevichning 13.00.06 — Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha) ixtisosligi bo'yicha "Oliy ta'lim muassasalarida modellashtirish dasturlaridan foydalanib umum-kasbiy fanlari axborot-ta'minotini takomillashtirish" mavzusidagi (pedagogika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Pedagogik innovatsiyalar, kasb-hunar ta'limi boshqaruvi hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Ped.48.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 8-iyul kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Olmazor tumani, Ziyo ko'chasi, 76-uy.
Tel/faks: (71) 246-92-17, 71-246-90-37; e-mail: pefdagogikinnovatsiyalar@edu.uz

Ergashev Qandiyor Xorun o'g'lining 02.00.06 — Yuqori molekulyar birikmalar (kimyo fanlari) ixtisosligi bo'yicha "Bombyx mori xitozanining gidroksiapatit bilan kompozitlarining sintezi va xossalari" mavzusidagi (kimyo fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Polimerlar kimyosi va fizikasi instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.02/30.12.2019. K/FM/T.36.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 6-iyul kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100128, Toshkent shahri, Abdulla Qodiriy ko'chasi, 7-"b"uy.
Tel/faks: (71) 241-85-94, 241-26-61; e-mail: polymer@academy.uz

Kamilov Davron Zafarovichning 09.00.04 — Ijtimoiy falsafa ixtisosligi bo'yicha "Sekulyarlashuv jarayonining ijtimoiy-falsafiy tahlili" mavzusidagi (falsafa fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. F.01.05 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 7-iyul kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 4-uy.
O'zMUning Ijtimoiy fanlar fakulteti binosi, 5-qavat, 511-xona.
Tel/faks: (71) 227-12-24, 246-53-21, 246-02-24; e-mail: nauka@nuu.uz

Ibragimov Suxrob Latifovichning 13.00.05 — Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha "Talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini matematik modellashtirish asosida takomillashtirish (Texnologik jarayonlarni va ishlab chiqarishni avtomatlashtirish va boshqarish ta'lim yo'nalishi nisolidi)" mavzusidagi (pedagogika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Pedagogik innovatsiyalar, kasb-hunar ta'limi boshqaruvi hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Ped.48.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 7-iyul kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Olmazor tumani, Ziyo ko'chasi, 76-uy.
Tel/faks: (71) 246-92-17, 246-90-37; e-mail: pedagogikinnovatsiyalar@edu.uz

Raximov Ergashali Yuldashevichning 05.05.06 — Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari ixtisosligi bo'yicha "O'zbekistonning gelio-energetik resurslarini baholash uchun ma'lumotlar bazasini shakllantirish va verifikatsiyalash" mavzusidagi (texnika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Farg'ona politexnika instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi Ph.D.03/27.02.2020. T.106.02 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 10-iyul kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 150107, Farg'ona shahri, Farg'ona ko'chasi, 86-uy.
Farg'ona politexnika institutining kichik majlislar zali.
Tel/faks: (73) 241-12-06, 241-12-01; e-mail: ferpi_info@edu.uz

Hasanova Feruza Mirzabekovnaning 10.00.05 — Osiyo va Afrika xalqlari tili va adabiyoti ixtisosligi bo'yicha "Xitoy-bayxua tiling leksik-semantik va grammatik xususiyatlari" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Fil/Tar.21.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 8-iyul kuni soat 11:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100047, Toshkent shahri, Shahrisabz ko'chasi, 16-uy.
Tel/faks: (71) 233-45-21, 233-52-24; e-mail: sharq_ilmiy@mail.ru

Ismatullayeva Nargiza Rasuljanovnaning 10.00.06 — Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi bo'yicha "Xitoy va o'zbek tillarida lakunalarning voqelanishi" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Fil/Tar.21.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 8-iyul kuni soat 9:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100047, Toshkent shahri, Shahrisabz ko'chasi, 16-uy.
Tel/faks: (71) 233-45-21, 233-52-24; e-mail: sharq_ilmiy@mail.ru

Sharaxmetova Muxlisa Ansatidinovnaning 10.00.06 — Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi bo'yicha "Boburnoma"ning urducha tarjimasida muallif uslubiga xos leksik-semantik xususiyatlarining aks etishi" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Fil/Tar.21.01 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 8-iyul kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100047, Toshkent shahri, Shahrisabz ko'chasi, 16-uy.
Tel/faks: (71) 233-45-21, 233-52-24; e-mail: sharq_ilmiy@mail.ru

Abdullayev Abdurasul Abdulpattayevichning 09.00.02 — Ong, madaniyat va amaliyot shakllari falsafasi (Din falsafasi) ixtisosligi bo'yicha "Bag'rikenglik madaniyatining islom dinida namoyon bo'lish xususiyatlari" mavzusidagi (falsafa fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. F.01.05 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 7-iyul kuni soat 12:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 4-uy.
O'zMUning Ijtimoiy fanlar fakulteti binosi, 5-qavat, 511-xona.
Tel/faks: (71) 227-12-24, 246-53-21, 246-02-24; e-mail: nauka@nuu.uz

Tilavov O'ktamjon G'ulomovichning 09.00.04 — Ijtimoiy falsafa ixtisosligi bo'yicha "Global barqaror taraqqiyotda ekologik partiyalarning roli (ijtimoiy-falsafiy tahlil)" mavzusidagi (falsafa fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. F.01.05 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 6-iyul kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 4-uy.
O'zMUning Ijtimoiy fanlar fakulteti binosi, 5-qavat, 511-xona.
Tel/faks: (71) 246-02-24, 246-02-24; e-mail: nauka@nuu.uz

Xudaybergenov Yaxshimurad Gulimbayevichning 11.00.01 — Tabiiy geografiya ixtisosligi bo'yicha "Janubiy Orolbo'yining cho'llashayotgan hududlaridagi geotizimlarning o'zgarishini tadqiq qilish" mavzusidagi (geografiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/30.12.2019. Gr.01.06 raqamli ilmiy kengashning 2021-yil 9-iyul kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 4-uy.
O'zMUning Geografiya va tabiiy resurslar fakulteti binosi.
Tel/faks: (71) 246-12-24, 246-53-24, 246-02-24;
e-mail: ik-geografiya/nuuz@mail.ru

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti rektorati va Kasaba uyushma qo'mitasi Axborot texnologiyalari kafedrasini mudiri Botir Elovga qizi
BOLTAYEVA OQILning
vafoti munosabati bilan ta'ziya izhor etadi.

